

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

การค้นคว้าแบบอิสระเรื่อง “รูปแบบการดำเนินชีวิตของคนงานนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ซึ่งได้กำหนดขอบเขตการศึกษา วิธีการศึกษา ประชากรและขนาดตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาการวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอผลการศึกษาดังนี้

3.1 ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตการศึกษา

- ขอบเขตเนื้อหา

ในการศึกษาถึงรูปแบบการดำเนินชีวิตของกลุ่มประชากรดังกล่าวจะศึกษาครอบคลุมถึง กิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็น

- ขอบเขตประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ คือ กลุ่มพนักงานระดับปฏิบัติการ ภายในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน ซึ่งจากการสำรวจข้อมูลในปี พ.ศ. 2545 พบว่ามีจำนวนพนักงาน ทั้งหมด 29,496 คน (สำนักงานนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน, 2545)

3.2 การกำหนดขนาดตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่าง

จากตัวเลขดังกล่าวผู้ศึกษาได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร ยามานะ (Taro Yamane อ้างถึงในวิเชียร เกตุสิงห์, 2537) ณ ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 หรือที่ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% ดังนั้นจากจำนวนประชากร 29,496 คน ตามสูตรจะได้จำนวนตัวอย่าง 400 คน โดยการคำนวณดังนี้

$$N = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง
 N = ขนาดของประชากร
 n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

จากสูตร ประชากรที่ต้องการศึกษา (N) มีจำนวน 29,496 คน ค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างเท่ากับร้อยละ 5 หรือ 0.05 จะได้ว่า

$$\begin{aligned} e &= 0.05 \\ N &= 29,496 \\ n &= \frac{29,496}{1 + 29,496 \times (0.05)^2} \\ &= 399.99 \\ &= 400 \text{ คน} \end{aligned}$$

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

การเก็บแบบสอบถาม จะทำการสุ่มตัวอย่างจะใช้วิธีตามสะดวก (Convenient Sampling) เลือกสุ่มตัวอย่าง จาก 65 บริษัท จำนวนตัวอย่าง 400 ตัวอย่าง ในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน และใช้การสุ่มตัวอย่างแบบ โควต้า (Quota Sampling) เพื่อให้มีการกระจายในช่วงอายุ เพศของกลุ่มตัวอย่างมากพอ และเพื่อหลีกเลี่ยงการเก็บข้อมูลที่ลำเอียงหรือเก็บข้อมูลบางกลุ่มมากเกินไป โดยเข้าไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในบริเวณแหล่งชุมชนต่างๆ ได้แก่ บริเวณหอพักของโรงงานในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน ตลาด อาคาร สำนักงาน ฯลฯ

Copyright © by Chiang Mai University
 All rights reserved

3.3 ข้อมูลและแหล่งข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาในรูปแบบการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่รวบรวมจากการสัมภาษณ์ โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ถามจากกลุ่มประชากรเป้าหมาย
2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้า จากเอกสาร สิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับทั้งภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งการค้นคว้าข้อมูลผ่านทางระบบ Internet

3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

สถานที่ในการดำเนินการศึกษาและรวบรวมข้อมูล

นิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน ตั้งอยู่บนทางหลวงหมายเลข 11 ช่วงกิโลเมตรที่ 69 – 70 (ลำปาง – เชียงใหม่) ตำบลบ้านกลาง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างตามแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการดำเนินชีวิต AIO โดยรวบรวมจากผลงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง นำมาประยุกต์และปรับปรุงให้เหมาะสมกับลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้ขอคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญในด้านการวิจัย โดยแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเป็นแบบสอบถามปลายปิด (Close-ended Questionnaire) ซึ่งผู้ศึกษาได้สร้างแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1: เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่งงาน รายได้ต่อเดือน การศึกษา และสถานภาพสมรส

ตอนที่ 2 : เป็นคำถามเกี่ยวกับรูปแบบ ในการดำเนินชีวิตของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งจะแบ่งออกเป็น 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับการทำกิจกรรม (Activities : A) สามารถแบ่งออกเป็น ด้านงาน งานอดิเรก กิจกรรมเพื่อสังคม การพักผ่อน บ้านเทิง สมาชิกสโมสร กิจกรรมในชุมชน การซื้อสินค้า และกีฬา มีข้อคำถามทั้งหมด 39 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความสนใจในเรื่องต่างๆ (Interests : I) แบ่งออกเป็น ความสนใจต่อครอบครัว บ้าน ชุมชน สันทนาการ แฟชั่น อาหาร ความสำเร็จ และตัวเอง มีข้อคำถามทั้งหมด 36 ข้อ

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ (Opinions) สามารถแบ่งออกได้ เป็น ความคิดเห็นต่อสังคม การเมือง ธุรกิจ เศรษฐกิจ การศึกษา การซื้อสินค้าและบริการ อนาคต และวัฒนธรรม มีข้อคำถามทั้งหมด 44 ข้อ

ขั้นตอนที่มาของคำถาม ประกอบด้วย 1) การรวบรวมคำถามเกี่ยวกับลักษณะรูปแบบการดำเนินชีวิต 2) การทดสอบคำถาม (Pre test) และ 3) การทดสอบความน่าเชื่อถือของคำถาม ซึ่งมีรายละเอียดต่อไปนี้

1) การรวบรวมคำถามลักษณะรูปแบบการดำเนินชีวิต ได้กรอบแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ตัวอย่างเช่น ธงชัย สันติวงษ์, 2540 ; สุมาลี เหลืองคำรงค์, 2543) และเพื่อให้ได้คำถามที่หลากหลายครอบคลุมลักษณะรูปแบบการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับคนงานจึงได้มีการคิดปรับปรุงเปลี่ยนแปลงคำถาม โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระเป็นผู้ช่วยแนะนำและแก้ไข โดยขั้นต้นคำถามทั้งหมดที่รวบรวมได้ มีจำนวน 111 คำถาม ซึ่งคำถามเหล่านี้ได้นำไปทดสอบในขั้นตอนที่ 2

2) การทดสอบคำถาม มีสองขั้นตอนคือ การทดสอบเบื้องต้น และการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างอย่างจริงจัง ในการทดสอบเบื้องต้น โดยผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามจำนวน 111 คำถาม ทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 – 6 คน และนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ พบว่าคำถามยังมีประเด็นบางอย่างที่ยังตกหล่น ไม่ครอบคลุมเท่าที่ควร จึงได้ปรับและเพิ่มข้อคำถามจากเดิมเป็น 119 คำถาม จากนั้นผู้ศึกษาได้นำคำถามไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน ซึ่งเป็นจำนวนมาตรฐานของการวิเคราะห์ตัวประกอบค่าสุด เพื่อปรับคำถามตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้นอีกครั้ง ผลคือได้จำนวนคำถามทั้งสิ้น 119 คำถาม

3) การตรวจสอบคุณภาพของคำถาม โดยการทดสอบเพื่อหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา และความเชื่อมั่น (Reliability) การทดสอบค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ได้รับการตรวจแก้ไขโดยอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ และนำไปทำการทดสอบ (Pre-test) กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน เพื่อนำคำตอบที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยพิจารณาหาค่าความเชื่อมั่นจากแบบสอบถามด้วยวิธีการวัดความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ Alpha ของ Cronbach (วิเชียร เกตุสิงห์, 2537)

ขั้นตอนที่ 1 ทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยนำผลที่ได้ทำการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน มาหาค่าความเชื่อมั่น ได้ค่าความเชื่อมั่น ดังนี้

แบบสอบถามเกี่ยวกับกิจกรรม	39 ข้อ	= 0.877
แบบสอบถามเกี่ยวกับความสนใจ	36 ข้อ	= 0.879
แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็น	44 ข้อ	= 0.774

รวมแบบสอบถามทั้งหมด 119 ข้อ = 0.933

ดังนั้น เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ มีค่าความน่าเชื่อถืออยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูง จึงมีความน่าเชื่อถือในการนำไปใช้สำหรับการศึกษาในคั้งนี้

ขั้นตอนที่ 2 หลังจากทีเก็บแบบสอบถามครบ 400 ชุด ทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามอีกคั้ง ได้ค่าความเชื่อมั่น คั้งนี้

แบบสอบถามเกี่ยวกับกิจกรรม 39 ข้อ = 0.824

แบบสอบถามเกี่ยวกับความสนใจ 36 ข้อ = 0.829

แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็น 44 ข้อ = 0.760

รวมแบบสอบถามทั้งหมด 119 ข้อ = 0.905

ดังนั้น เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ มีค่าความน่าเชื่อถืออยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูง จึงมีความน่าเชื่อถือในการนำไปใช้สำหรับการศึกษาในคั้งนี้

การเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ใช้แบบสอบถาม จำนวนตัวอย่างทั้งหมด 400 ชุด ซึ่งผู้ศึกษาได้แบ่งเก็บเป็น 2 ส่วน คือส่วนแรกผู้วิจัยจะเป็นคนไปสอบถามเองโดยไปเก็บตัวอย่างตามหอพักพนักงาน และหน้าตลาดใกล้ๆนิคมอุตสาหกรรม จังหวัดลำพูน และส่วนที่ 2 จะแบ่งให้ผู้ช่วยนักศึกษาลงไปช่วยเก็บตามโรงงานต่างๆในช่วงเวลาพักกลางวัน

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้ศึกษาได้ตั้งเกณฑ์การให้คะแนนในการวัดตัวแปร โดยใช้มาตราวัดระดับความถี่แบบ

Likert Rating Scale 5 ระดับ (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐทินธ์, 2538) คือ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	คะแนน
เห็นด้วย	4	คะแนน
เฉยๆ	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	คะแนน

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล มีวัตถุประสงค์เพื่อแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามลักษณะการดำเนินชีวิตของแต่ละกลุ่ม

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยใช้ตารางแสดงค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าเฉลี่ย เพื่ออธิบายข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์

2. การวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) ในการวิเคราะห์ปัจจัย จัดตัวแปรชุดกิจกรรม ชุดตัวแปรความสนใจ และชุดตัวแปรความคิดเห็น วิเคราะห์แยกได้ตามขั้นตอนต่อไปนี้

2.1 การสกัดปัจจัยใช้วิธีตัวประกอบหลัก (Principal component analysis)

2.2 จำนวนปัจจัยที่เลือกสกัด ใช้กฎที่ค่า EigenValue มากกว่า 1 เนื่องจากจำนวนตัวแปรของแต่ละชุดไม่เกิน 50 ตัวแปร (Hair et al , 1995)

2.3 วิธีหมุนปัจจัยแบบ Varimax เพื่อให้ได้คะแนนตัวประกอบ (Factor Score) ที่ไม่มีความสัมพันธ์กัน

นอกจากนี้การวิเคราะห์ปัจจัยแบบแยกตัวแปร ในการศึกษายังได้วิเคราะห์ปัจจัยของตัวแปรทั้งหมดเพื่อให้ได้ลักษณะรูปแบบการดำเนินชีวิตโดยรวมซึ่งเป็นลักษณะเด่นในการวิเคราะห์ ใช้วิธี Scree Test เนื่องจากตัวแปรรวมมีมากกว่า 50 ตัวแปร

3. การวิเคราะห์จัดกลุ่ม (Cluster Analysis) เป็นการจัดกลุ่มของกลุ่มตัวอย่างเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มรูปแบบการดำเนินชีวิต จะใช้หลักเกณฑ์โดยการพิจารณาค่าคะแนนองค์ประกอบของแต่ละตัวแปร เพื่อหาลักษณะเด่นของแต่ละกลุ่ม โดยใช้การวิเคราะห์แบบ K – Mean Cluster Analysis ซึ่งเหมาะสมกับขนาดตัวอย่าง 400 ตัวอย่าง หากผู้ตอบแบบสอบถามมีคะแนนองค์ประกอบสูงสุดในองค์ประกอบใด ให้จัดคนๆนั้นเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มรูปแบบการดำเนินชีวิตนั้นๆ

4. เมื่อทราบลักษณะเด่นของแต่ละกลุ่ม ที่ได้จากการคำนวณขึ้นต้นแล้วก็นำลักษณะทางประชากรศาสตร์มา Crosstabs กับจำนวนกลุ่มเพื่อที่จะหาความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นสมาชิกในแต่ละกลุ่มรูปแบบการดำเนินชีวิตกับลักษณะทางประชากร

การแปลความหมาย

การแปลความหมายของลักษณะการดำเนินชีวิต ใช้หลักเกณฑ์ดังนี้

1. ถ้ากลุ่มตัวอย่างใด มีค่าเฉลี่ยของคะแนนตัวประกอบ (Factor Score) ด้านรูปแบบการดำเนินชีวิต มากกว่า 0.50 แสดงว่า มีค่าอยู่ในเกณฑ์สูง
2. ถ้ากลุ่มตัวอย่างใด มีค่าเฉลี่ยของคะแนนตัวประกอบ (Factor Score) ด้านรูปแบบการดำเนินชีวิต ระหว่าง 0.25 ถึง 0.50 แสดงว่า มีค่าอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูง
3. ถ้ากลุ่มตัวอย่างใด มีค่าเฉลี่ยของคะแนนตัวประกอบ (Factor Score) ด้านรูปแบบการดำเนินชีวิต ระหว่าง -0.25 ถึง 0.25 แสดงว่า มีค่าอยู่ในเกณฑ์เฉลี่ย
4. ถ้ากลุ่มตัวอย่างใด มีค่าเฉลี่ยของคะแนนตัวประกอบ (Factor Score) ด้านรูปแบบการดำเนินชีวิต ระหว่าง -0.25 ถึง -0.50 แสดงว่า มีค่าอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ
5. ถ้ากลุ่มตัวอย่างใด มีค่าเฉลี่ยของคะแนนตัวประกอบ (Factor Score) ด้านรูปแบบการดำเนินชีวิต น้อยกว่า -0.50 แสดงว่า มีค่าอยู่ในเกณฑ์ต่ำ

หมายเหตุ คะแนนตัวประกอบ (Factor Score) เป็นคะแนนมาตรฐานที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1

3.6 ระยะเวลาในการศึกษา

การศึกษานี้ใช้ระยะเวลาทั้งสิ้น 9 เดือน ระหว่างเดือนธันวาคม 2546 – สิงหาคม 2547 และการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้ระยะเวลาประมาณ 1 เดือน คือ เดือนเมษายน 2547